

Cenusereasa

A fost odata un om putred de bogat si omului astuia s-a intamplat sa-i cada nevasta greu bolnava. Si cand a simtit ca i s-apropie sfarsitul, femeia si-a chemat la capatai singurul ei copil, o fetita, si i-a spus:

– Draga mamei, orice ti s-ar intampla, cata sa fii intotdeauna buna si cu sufletul neintinat. Acestea zicand, femeia isi mai privi o data copila si inchise ochii pentru vecie. Fetita se ducea in fiecare zi la cimitir si plangea amar la mormantul maica-sii. Cand veni iarna, zapada se asternu ca o marama alba peste mormant, iar in primavara, cand razele soarelui o topira, omul isi lua alta nevasta.

Femeia asta de-a doua isi aduse in casa cele doua fete pe care le avea. Fetele, nu-i vorba, erau frumoase, dar pe cat de luminos le era chipul, pe atat de intunecat si plin de rautate le era sufletul. Pentru fata cea vitrega incepura a curge, de-aci inainte, zile pline de amaraciune.

– Ce, proasta asta se cade sa stea cu noi in odaie? o bruftulura fetele. Cine vrea sa manance n-are decat sa munceasca! La bucatarie cu ea, ca acolo i-e locul!

Ii luara straietele ei cele frumoase si-o imbracara c-o vechitura de rochie cenusie si o incaltara cu niste papuci de lemn.

– Ian priviti la domnita asta mandra, ce gatita e! strigara fetele masterei, luand-o in ras.

Si-o dusera in bucatarie, intr-un alai de batjocuri.

Aici o pusera sa roboteasca din greu de dimineata si pana cadea noaptea: sa se scoale pana-n ziua, sa care apa, sa aprinda focul, sa faca de mancare si sa spele rufe. Si ca si cum asta n-ar fi fost de ajuns, cate si mai cate nu mai puneau la cale cele doua surori haine ca sa-si bata joc de ea si s-o necajeasca intruna. Iar cand nu mai prididea de cata treaba avea de facut, ele zvarleau lintea si mazarea in cenusa, de trebuia apoi s-o aleaga bob cu bob.

Seara, fata cadea franta de oboseala, ca muncea de se spetea toata ziua. Dar cum n-avea un pat unde sa-si intinda oasele trudite, se cuibarea in cenusa langa vatra si pana si somnul ii era numai chin si amar. Si fiindca din aceasta pricina era totdeauna plina de cenusa si murdara, ii zisera in ras Cenusareasa. Intr-o zi, tatal fetelor se

pregatea sa plece la un iarmaroc si mai inainte de a-si lua ramas bun, apuca sa le intrebe pe cele doua fete vitrege ce daruri voiau sa le aduca de acolo.

– Rochii frumoase, raspunse una.

– Ba margaritare si nestemate, zise a doua.

– Da tie, Cenusareaso, ce-ti doreste inima sa-ti aduc? intreba taica-sau, intr-un sfarsit.

– Cea dintai ramurica ce s-o anina de palaria dumitale, la intoarcerea acasa, pe aia s-o rupi, draga tata, si sa mi-o aduci.

La iarmaroc, omul avu grija sa cumpere pentru fetele vitrege rochii frumoase, margaritare si nestemate. In drum spre casa, cand ii fu sa treaca printr-un desis, il atinse o creanga de alun si-i dadu jos palaria de pe cap. Atunci isi aminti de rugamintea Cenusaresei, rupse creanga si-o lua cu sine. Dupa ce ajunse acasa, darui fetelor vitrege ceea dorise fiecare, iar Cenusaresei, creanga de alun. Fata ii multumi din suflet si, catre seara, se duse la mormantul maica-sii, rasadi crenguta in pamant si incepu sa planga atat de amarnic ca lacrimile picurara pe ramura si-o udara. Si crenguta crestu mare si se facu o mandrete de copac. De trei ori pe zi se ducea Cenusareasa la mormantul maica-sii si de fiecare data zarea o pasarica alba lasandu-se din zbor pe cate-o creanga a alunului. Si ori de cate ori avea fata vreo dorinta, pasarica i-o implinea si-i arunca din pom ce-i poftea inima.

Si s-a intamplat ca o data imparatul sa puna la cale o mare petrecere care trebuia sa tina trei zile incheiate si a poftit la ospat pe toate fetele frumoase din imparatia lui. Pasamite, imparatul gandea ca-n chipul asta fecioru-sau o sa aiba de unde sa-si aleaga mireasa... Cand aflara ca fusesera si ele poftite la petrecere, cele doua surori nu-si mai incapura in piele de bucurie si, chemand-o pe Cenusareasa, ii poruncira:

– Vin de ne piaptana, auzi? Si treci de lustruieste-ne si condurii! Ba incheie-ne si cataramile, ca ne ducem la petrecerea de la palatul imparatului!

Fata facu precum i se poruncise, dar planse cu lacrimi amare, din pricina c-ar fi dorit si ea sa se duca la petrecere. Si fiindca-i placea tare mult sa dantuiasca, se ruga de maica-sa vitrega sa se indure si s-o lase si pe ea.

– Ce-mi aud urechile, Cenusareaso? se prefacu a fi uimita mastera. Esti toata plina de praf si murdarie si-nca mai nazuiesti a te duce la petrecere! Poftim: n-ai nici o rochie mai ca lumea pe tine si nici incaltari in picioare n-ai si-ai vrea sa dantuiesti?!

Dar cum fata starui cu lacrimi in ochi in rugamintea ei, mastera paru sa se nduplece si-n cele din urma zise:

– Ia uite ici: am rasturnat o strachina de linte in cenusa si de esti in stare ca-n doua ceasuri sa-mi alegi toata linte, atunci o sa te ingadui sa mergi la petrecere!

Cenusareasa iese in gradina pe usa din dos si prinse a striga:

– Blande porumbite si voi turturele si voi pasari ale cerului, veniti cu toatele de-mi ajutati s-alegem linte:

„Bobul bun, ici, in ulcica,

Iar cel rau in gusulica...”

N-apuca sa sfarseasca bine vorbele astea si numai ce sosira-n zbor doua porumbite albe si intrara pe fereastra in bucatarie. Dupa aceea se ivira doua turturele si apoi, intr-un lung alai, venira toate zburatoarele cerului, lopatand usurel din aripi. Si se asezara cu toatele in jurul vetrei, facandu-si loc in cenusa. Porumbitele clatinara din capsor si incepura sa ciugule ele intai pic, pic, pic, apoi toate celelalte incepura sa ciugule si ele pic, pic, pic, pana ce alesera boabele cele bune si umplura strachina cu varf cu ele. Nu trecuse nici un ceas de cand pasarelele se apucasera de ales linte si acum mantuisera treaba si-si luara zborul pe fereastra afara. Fata ii duse mamei vitrege strachina si se bucura in gandul ei, crezand c-o vor lua si pe ea la petrecere. Dar mastera i-o taie scurt:

– Nu, fata, degeaba te tii scai de mine, nu te pot lua cu noi, ca n-ai nici straie frumoase si nici sa dantuiesti nu stii si tare mi-e teama c-ai sa fii numai de rasul lumii...

Cenusareasa se porni atunci pe plans si daca vazu asta maica-sa vitrega ii zise:

– Ei, hai, daca pana-ntr-un ceas esti in stare sa-mi alegi din cenusa doua strachini de linte, sa stii ca te iau si pe tine!

Dar in gandul ei mastera isi zicea: „Las ca n-o sa poata sa faca una ca asta, nici in ruptul capului!”. Dupa ce vitrega rasturna doua strachini de linte in cenusa, fata se duse in gradina, pe usa din dos, si striga:

– Blande porumbite si voi turturele si voi pasari ale cerului, veniti cu toatele de-mi ajutati s-aleg linte:

„Bobul bun, ici, in ulcica,

Iar cel rau in gusulica...”

N-apuca sa sfarseasca bine vorbele astea si numai ce sosira-n zbor doua porumbite albe si intrara pe fereastra in bucatarie. Dupa aceea se ivira doua turturele si apoi, intr-un alai, venira toate zburatoarele cerului, lopatand usurel din aripi. Si se asezara cu toatele in jurul vetrei, facandu-si loc in cenusa. Porumbitele clatinara din capsor si incepura sa ciugule ele intai: pic, pic, pic, apoi toate celelalte incepura sa

ciugule si ele pic, pic, pic, pana ce alesera boabele cele bune si umplura strachina varf cu ele. Nu trecuse jumatate de ceas si pasarelele ispravira de ales linte si zburara iar pe fereastra afara.

Fata ii duse mamei vitrege strachinile cu linte si se bucura in gandul ei, crezand ca de asta data o vor lua si pe ea la petrecere. Dar mastera se impotrivi si acum:

– Degeaba te omori cu firea, ca tot n-o sa te iau cu noi! Nu vezi: n-ai nici straie frumoase si nici sa dantuiesti nu te pricepi... Ce vrei, sa ne fie rusine cu tine?

Si intoarse apoi spatele si pleca la petrecere cu fetele ei cele fudule. Dupa ce ramase singura-singurica in toata casa, Cenusareasa se duse la mormantul mamei sale si, asezandu-se sub alun, grai:

Alunas drag, alunas,
Scutura-te, rogu-te-as,
Si ma-mbraca-n strai de-argint,
Numai aur si argint!

Pasarea cea alba, care se afla in alun, numai ce-i zvarli de sus o rochie tesuta toata in aur si argint si-o pereche de conduri cu alesaturi de matase si argint.

Cenusareasa se imbraca in graba si se duse la petrecere. Dar mastera si cu fetele ei n-avura cum s-o recunoasca, zicandu-si ca era pesemne vreo fata de imparat de pe alte plaiuri, atat arata de frumoasa in rochia ei tesuta din fire de aur si argint. La Cenusareasa nu se gandira nici o clipa, caci o credeau acasa, langa vatra, alegand linte din cenusă.

De cum o zari pe fata, feciorul imparatului ii iesi inainte, o prinse de brat si-o pofti la joc. Si nici ca mai vru sa dantuiasca cu alta fata. O tine mereu de mana si cand s-apropia cineva s-o pofteasca la dant, ii zicea de la obraz:

– Nu se poate, ca dantuieste numai cu mine!

Dantuirea impreuna si, pe la ceasul cand se inganau noaptea cu zorile, fata vru sa se duca acasa.

– Merg si eu cu tine, ca vreau sa-ti tin de urat cat o dura drumul, ii zise feciorul imparatului.

Dar, de drept, el dorea sa afle cat mai degraba a cui era mandretea asta de fata... Fata-i scapa insa printre degete ca praselul si, ajungand acasa tot intr-o fuga, se ascunse in porumbar. Feciorul de imparat astepta pana de veni tatal fetei si-i spuse ca fata cea straina, cu care dantuieste el toata vremea, se pitulase in porumbar.

Mosneagului numai ce-i trecu un gand prin minte: „Ei, dracia dracului! Nu cumva o fi Cenusareasa?!”, dar degeaba se grabi sa deschida usa porumbarului, ca nu zari pe

nimeni inauntru. Cand intrara cu totii in casa, o gasira pe Cenusareasa stand in cenusa, imbracata in aceleasi straie rufoase dintotdeauna. Si numai lumina slaba de opait care palpaia pe camin lumina incaperea.

Pasamite, Cenusareasa se furisase cu dibacie afara din porumbar, alergase intr-un suflet la alun, se dezbracase in pripa de straietele cele frumoase si le pusese pe mormant, iar pasarea cea alba le luase de-acolo, de nu se mai putea deslusi nimic. Apoi fata se imbracase iar in trencele ei rufoase si se aseza in cenusa, langa vatra.

A doua zi, petrecerea se porni din nou la palatul imparatesc; si, dupa ce parintii si surorile ei vitrege plecara intr-acolo, Cenusareasa se grabi sa se duca la alun si zise:

Alunas drag, alunas,
Scutura-te, rogu-te-as,
Si ma-mbraca-n strai de-argint,
Numa-n aur si argint!

Atunci pasarica ii arunca o rochie si mai frumoasa decat cea din ajun. Si cand veni fata la petrecere, imbracata in mandretea aceea de rochie, se minunara toti de frumusetea ei nemaivazuta. Pasamite feciorul de imparat statuse pana atunci ca pe ghimpi si-o tot asteptase sa vina...

Cand o vazu aparand, i se lua parca o greutate de pe inima si, iesindu-i in intampinare, o pofti de indata la joc. Si tinand-o de mana, parca sa n-o piarda, dantui toata vremea numai cu ea. Iar de venea s-o pofteasca cineva la joc, el ii zicea:

– Nu se poate, ca dantuieste numai cu mine!

Cand se lasara negurile noptii, fata vru iar sa i se piarda urma, dar tanarul crai lua seama din vreme si se furisa dupa ea, ca sa vada unde se duce. Vezi insa ca fata facu ce facu si-i scapa de sub ochi, strecurandu-se in gradina din dosul casei, unde crescuse de ani si ani un par mare si frumos, incarcat cu pere minunate.

Fata se catara printre craci, sprintena ca o veverita, si feciorul de imparat ii pierdu urma. Astepta el din nou, pana ce veni tatal fetei si-i zise:

– Fata cea straina si frumoasa mi-a scapat iar si, dupa cate imi dau cu presupusul, s-a ascuns in ramurisul parului astuia.

Si mosneagului ii trecu din nou prin gand: „Ei, dracia naibii! Mare, n-o fi cumva Cenusareasa?!”. Lua o scara, o priponi de copac si urca pana-n varf, cercetand de-a randul cracile, dar de gasit nu gasi pe nimeni tupilat in frunzis.

Cand parintii si surorile vitrege se reintoarsera acasa si intrara in bucatarie, o gasira pe Cenusareasa langa vatra, stand in cenusa, ca intotdeauna. Vezi bine ca si de

data asta o luase inaintea lui taica-sau si, furisandu-se pana la alunul cel fermecat, lasase acolo mandretea de straie si se imbracase cu zdrentele-i ponosite si rufoase.

A treia zi, Cenusareasa astepta pana ce plecara din nou parintii si surorile vitrege si-apoi se duse iar la mormantul maica-sii si-i grai pomului:

*Alunas drag, alunas,
Scutura-te, rogu-te-as,
Si ma-mbraca-n strai de-argint,
Numa-n aur si argint!*

De data asta, pasarica ii arunca o rochie atat de frumoasa si de stralucitoare, cum nu s-a mai vazut alta pe lume, iar condurii erau cu totul si cu totul din fir de aur. Cand se ivi la petrecere imbracata cu rochia aceea, oaspetii nu mai stiura ce sa mai zica, uimiti de atata frumusetate nepamanteana.

Feciorul de imparat dantui iarasi numai cu dansa, si de venea vreunul si cauta s-o pofteasca la joc, numai ce-i zicea acelaia, drept in fata:

– Nu se poate, ca dantuieste numai cu mine!

Cand sa se iveasca zorile, Cenusareasa dadu iar sa plece pe nesimtite, dar feciorul de imparat se lua numaidecat dupa dansa. Si se intampla ca zgatia de fata sa se strecoare cu atata dibacie, ca tanarul crai ii pierdu si de asta data urma...

Vezi insa ca el pusese la cale un viclesug, poruncind sa se unga din vreme treptele cu smoala. Si cand Cenusareasa cobori cateva trepte, condurul din piciorul stang ii ramase agatat in smoala. Feciorul de imparat il ridica si-n palma lui statea acum un condur mic si dragalas, impletit cu totul si cu totul din fir de aur. A doua zi se grabi la tatal fetelor si, aratandu-i condurul, ii zise:

– Fata pe-al carei picior se va potrivi condurul acesta, numai aceea imi va fi nevasta juruita si de nici o alta, in afara de ea, n-am nevoie!

Cand auzira spusele tanarului crai, cele doua fete ale masterei se bucurara grozav, fiindca si ele aveau piciorul micut. Cea mai mare se duse cu pantoful in iatac si, de fata cu mama-sa, dadu sa-l incalze. Dar pas de-l incalta daca poti! Degetul cel mare nu incaptea defel, ca tare mic mai era condurul! Daca vazuse asta mastera, se intuneca la fata, dar nu pregeta sa-i puna-n mana un cutit, zicandu-i:

– Ce mai astepti? Taie-ti degetul de la picior, ca o sa fii curand imparateasa si n-o sa mai trebuie sa umbli pe jos!

Fata isi reteza degetul si cu chiu cu vai incalta condurul. Apoi, abia putand sa-si stapaneasca durerea, se infatisea inaintea tanarului crai si acesta, urcand-o pe cal, langa el, porni cu ea catre casa, socotind-o aleasa inimii lui.

Dar vezi ca drumul de inapoiere ducea pe dinaintea mormantului si cand fura sa treaca pe acolo, numai ce auzira pe cele doua porumbite strigand dintre cracile alunului:

Vai, conduru-i tare mic:

Parca-n cleste-asa strange!

Si-nauntru-i plin de sange,

Ca tot curge pic cu pic...

Nu-i mireasa-adevarata!

Ea-i pe-aproape si te-asteapta...

Atunci feciorul de imparat cata mai cu luare-aminte la piciorul fetei si baga de seama ca sangele curgea din el, fara continere. Pe loc intoarse calul si, ducand fata acasa, le zise parintilor ca aceasta nu-i mireasa cea adevarata. Apoi mai adauga c-ar dori sa incerce si cealalta fata condurul. Fata de-a doua se duse in iatac si cand dadu sa incerce condurul, ce sa vezi! Varful piciorului i se potrivea ca turnat, dar calcaiul era prea mare si ramasese afara, oricat se stradui ea. Daca vazu mastera asta, se ingalbeni de ciuda, dar nu statu mult la ganduri si, punandu-i un cutit in mana, o imboldi:

– Ce te mai canonesti degeaba! Nu vezi ca asa nu-i chip sa-l incalti? Taie-ti din calcai si gata! Ca o sa fii in curand imparateasa si n-o sa mai trebuie sa umbli pe jos!

Fata reteza din calcai si, cu chiu, cu vai, abia de putu sa incalte condurul. Apoi, stapanindu-si cu greu durerea, se infatisa inaintea fiului de imparat. Acesta o aburca pe cal, langa sine, si pleca spre casa. Dar cand trecura prin dreptul alunului, porumbitele prinsera din nou sa dea zvon:

Vai, conduru-i tare mic:

Parca-n cleste-asa strange!

Si-nauntru-i numai sange,

Ca tot curge pic cu pic...

Nu-i mireasa-adevarata!

Ea-i pe-aproape si te-asteapta...

Feciorul de imparat se uita cu mai multa luarea minte la piciorul fetei si baga de seama cum podidea sangele din el, de-i umpluse ciorapul alb, pana sus.

Intoarse calul si, ducand-o pe mireasa cea mincinoasa acasa, o lasa plocon parintilor ei:

– Nici asta nu-i cea adevarata! grai el cu manie-n glas. Au nu mai aveti alta fata si nu va indurati s-o dati de la voi?

– Nu, nu mai avem alta! raspunse tatal fetelor. Da, cum sa va spun... de la nevasta dintai mai am una, o biata Cenusareasa, da nici vorba, nu poate fi ea mireasa!

Feciorul de imparat ceru sa-i fie adusa inainte, dar mastera sari cu gura, de parc-ar fi fost muscata de sarpe:

– Nu, nu se poate, inaltimea ta, ca e prea rufoasa! Nu se cuvine sa se arate in lume in halul in care e!

Dar tanarul crai tinu mortis s-o vada si starui intr-atat ca pana la urma trebuira s-o cheme vrand-nevrand. Vezi insa ca fata avusese grija sa se spele din vreme pe maini si pe obraz si cand se infatisa feciorului de imparat se inclina inainte-i, iar el ii intinse pantoful de aur. Fata se aseza pe un scaunel, scoase din picior papucul de lemn ce tragea cateva ocale si incalta condurul care-i veni ca turnat. Si cand se ridica fata si tanarul crai ii privi chipul, o recunoscu pe data, ca doar ea era domnita cu care dantuisa si care-l robise cu frumusetea-i fara pereche. Si nu-si putu stapani strigatul:

– Asta-i mireasa cea adevarata!

Mastera si cele doua fete ale ei incremenira de spaima auzindu-l ce zice si ciuda le invenina intr-atat, ca se trasera la fata si se facura galbene ca sofranul. Dar feciorul de imparat nu le invrednici nici macar c-o cautatura si, luand-o pe Cenusareasa pe cal, langa sine, porni cu ea catre casa. In clipa cand trecura prin dreptul alunului, cele doua porumbite albe ca neaua prinsera a ciripi, dand zvoana bucuroase:

Vezi, conduru-i tare mic,

Dar de strans, defel n-o strange,

Si-nauntru nu e sange,

Ca n-a curs macar un pic!

Ea-i mireasa-adevarata,

Mult dorita si visata!

Dupa ce strigara vorbele astea isi luara amandoua zborul si, rotindu-se, se asezara usurel pe umerii fetei, una la dreapta si alta la stanga. Si au ramas asa, pe umerii Cenusaresei, tot timpul cat s-a praznuit nunta imparateasca.